

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.005.03.2021

Krystian Wawrzyniak
Prezes Zarządu
Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o. w Szczecinie
ul. Sebastiana Klonowica 5
71-241 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.123.2021 Komisji
Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli z 10 września 2021 r.

P/21/092 - Funkcjonowanie spółek komunalnych w województwach pomorskim i zachodniopomorskim.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o. w Szczecinie, ul. Sebastiana Klonowica 5, 71-241 Szczecin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystian Wawrzyniak, Prezes Zarządu ² , od 1 stycznia 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przestrzeganie ustawowych ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej poza sferą użyteczności publicznej. 2. Zgodność realizowania zadań z obowiązującymi przepisami, w tym ustawy o zamówieniach publicznych lub regulacjami wewnętrznymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Małgorzata Wejwer, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/38/2021 z 18 lutego 2021 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2020 Spółka prowadziła działalność zgodną z postanowieniami aktu założycielskiego dotyczącymi przedmiotu jej działalności i stworzyła warunki organizacyjne do realizacji zadań statutowych i użyteczności publicznej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego - komunikacji tramwajowej. Działalność Spółki wykraczała poza sferę użyteczności publicznej w sposób marginalny.

Zasady sprawowania nadzoru w Spółce zostały określone w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Spółka prowadziła szereg analiz, w tym finansowych, służących zapewnieniu rzetelnych danych i informacji Zarządowi, Radzie Nadzorczej⁵ oraz Zgromadzeniu Wspólników.

Zamówienia publiczne były udzielane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych⁶ oraz wewnętrznymi procedurami. Udzielone zamówienia służyły realizacji zadań Spółki i były zgodne z przedmiotem jej działalności. Badane zadania inwestycyjne i remontowe zostały zrealizowane w zakresie finansowym i rzeczowym zgodnie z zawartymi umowami.

¹ Dalej: Spółka.

² Dalej: Prezes.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: RN.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm. (obowiązująca do 31 grudnia 2020 r.), dalej: Pzp.

Spółka prawidłowo realizowała zadania związane z gospodarowaniem i ochroną mienia. Przestrzegała przepisów i ustalonych zasad w zakresie wynagradzania członków Rady Nadzorczej⁷ i Zarządu Spółki. Zarządowi wyznaczono cele zarządcze, wagi celów, mierzalne kryteria ich realizacji i rozliczania. Stopień realizacji celów zarządczych za lata 2018-2020 kształtował się na poziomie od 98,1% do 100%.

W okresie objętym kontrolą Spółka odnotowała stratę netto na działalności wynoszącą 6 428,1 tys. zł w 2018 r., 13 129,7 tys. zł w 2019 r. i 14 473,9 tys. zł w 2020 r. Strata netto za lata 2018-2019 była pokrywana kapitałem zapasowym. Spółka podejmowała działania w związku z pogarszającą się sytuacją finansową, w tym informowała Właściciela - Gminę Miasto Szczecin⁸ – o zwiększonych kosztach działalności operacyjnej.

Spółka ponosiła koszty utrzymania nieruchomości położonej w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7, co przyniosło jej straty w łącznej wysokości 87,5 tys. zł, przy czym ponoszenie wydatków z tego tytułu wynikało z okoliczności obiektywnych, niezależnych od Spółki.

Stwierdzono także, iż w przypadku jednej umowy na stałą obsługę prawną Spółki z 2018 r., niezgodnie z jej warunkami, nie potwierdzano pisemnie liczby godzin świadczenia usługi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przestrzeganie ustawowych ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej poza sferą użyteczności publicznej.

Opis stanu faktycznego

1.1-1.2. Spółka została zawiązana 1 stycznia 2009 r. w miejsce zlikwidowanego zakładu budżetowego pn. Miejski Zakład Komunikacyjny w Szczecinie¹⁰. Zgodnie z aktem założycielskim Spółki¹¹, założycielem jej była Gmina Szczecin, w imieniu której działał Prezydent Miasta Szczecina. Spółka została powołana do prowadzenia działalności o charakterze użyteczności publicznej. Podstawowym celem jej działania było wykonywanie zadania własnego Gminy określonego w art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹², polegającego na zaspokojeniu potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie lokalnego transportu zbiorowego - tramwajowej komunikacji zbiorowej.

(akta kontroli str. 4-53)

W latach 2018-2020 nie były dokonywane zmiany przedmiotu działalności Spółki. W ww. okresie działalność Spółki była zgodna z przedmiotem działalności określonym w akcie założycielskim. Z poszczególnych zakresów prowadzonej działalności Spółka uzyskiwała następujące przychody: transport pasażerski miejski: w 2018 r. - 80 063,5 tys. zł, w 2019 r. - 83 364 tys. zł, w 2020 r. - 81 598,7 tys. zł; roboty związane z budową dróg szynowych: w 2018 r. - 1 917,9 tys. zł, w 2019 r. -

⁷ Dalej: RN.

⁸ Dalej: Gmina.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Uchwała nr XXVIII/715/08 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 listopada 2008 r. (zmieniona uchwałą nr XLIII/1093/10 Rady Miasta Szczecin z dnia 25 stycznia 2010 r.).

¹¹ Akt notarialny z 19.12.2008 r. Rep. A nr 3498/2008 ze zm.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.

2 150,2 tys. zł, w 2020 r. - 3 311,7 tys. zł; wynajem powierzchni na cele reklamowe w wysokości w 2018 r. - 260,3 tys. zł, w 2019 r. - 281,1 tys. zł, w 2020 r. - 145,5 tys. zł; wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi i dzierżawionymi: w 2018 r. - 216,8 tys. zł, w 2019 r. - 221,1 tys. zł, w 2020 r. - 255,4 tys. zł (w tym odpowiednio w latach 2018-2020 - 146,5 tys. zł, 192 tys. zł i 193,7 tys. zł z usług wynajmu i zarządzania wykonanych na rzecz Gminy, jej jednostek organizacyjnych oraz spółek komunalnych Gminy); inne¹³: w 2018 r. - 1 299,8 tys. zł, w 2019 r. - 1 086,4 tys. zł, w 2020 r. - 1 282,9 tys. zł (w tym odpowiednio w latach 2018-2020 - 713 tys. zł, 550,4 tys. zł i 590,3 tys. zł z usług wykonanych na rzecz Gminy, jej jednostek organizacyjnych oraz spółek komunalnych Gminy).

Poza sferą użyteczności publicznej Spółka prowadziła działalność polegającą głównie na wynajmie powierzchni (w tramwajach) na cele reklamowe, wynajmie i zarządzaniu nieruchomościami oraz wykonywaniu specjalistycznych zleceń technicznych w zakresie sieci trakcyjnej na obszarze Gminy Szczecin. Przychody z tej działalności wynosiły w latach 2018-2020 od 0,97% do 1,09% przychodów Spółki ogółem.

(akta kontroli str. 4-53, 76-78, 91-97, 1531-1538, 1546-1549, 1607, 1612-1613)

Szczegółowym badaniem objęto trzy zadania¹⁴ realizowane przez Spółkę w latach 2018-2020 na podstawie umów zawartych z Gminą, w tym:

- 1) pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego oraz funkcji inżyniera kontraktu w zadaniu inwestycyjnym pn. „Przebudowa torowisk tramwajowych w Szczecinie – etap II”¹⁵;
- 2) pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego oraz funkcji inżyniera kontraktu w zadaniu inwestycyjnym pn. „Przebudowa ul. Szafera (od al. Wojska Polskiego do ul. Sosabowskiego), Etap realizacyjny I Przebudowa ul. Szafera od skrzyżowania z al. Wojska Polskiego do skrzyżowania z ul. Romera i z ul. Modrą”¹⁶;
- 3) pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego w zadaniu utrzymania bieżącego i nakładów inwestycyjnych na tramwajową infrastrukturę transportową¹⁷ i na nieruchomości.

Według stanu na 30 kwietnia 2021 r. nadzór nad zadaniem pn. „Przebudowa torowisk tramwajowych w Szczecinie - etap II”, obejmował cztery umowy realizowane przez wykonawców: a) umowę z 4 listopada 2019 r. - termin realizacji określono do 27 stycznia 2021 r.; roboty zakończono w terminie; b) umowę z 22 stycznia 2018 r. - termin realizacji określono do 17 stycznia 2019 r.; roboty zakończono w terminie; c) umowę z 2 czerwca 2020 r. - termin realizacji określono do 28 maja 2021 r.; wykonawca złożył wniosek o wydłużenie terminu do 25 sierpnia 2021 r. wraz ze stosownym uzasadnieniem; zaawansowanie robót na poziomie 50%; d) umowę z 11 grudnia 2020 r. - termin realizacji określono do 1 grudnia 2022 r.; zaawansowanie robót na poziomie 3,05%.

Ponadto na kolejny fragment przebudowy torowisk termin otwarcia ofert ustalono na 29 marca 2021 r., (wpłynęło pięć ofert i trwała procedura weryfikacji złożonych

¹³ 1) odszkodowania z tytułu napraw taboru tramwajowego po kolizjach w 2018 r. - 505,8 tys. zł, w 2019 r. - 326,7 tys. zł, w 2020 r. - 404,3 tys. zł; 2) refakturowanie za media w 2018 r. - 375,5 tys. zł, w 2019 r. - 472,6 tys. zł, w 2020 r. - 414,3 tys. zł; 3) wypięcia sieci trakcyjnej w 2018 r. - 31,5 tys. zł, w 2019 r. - 31,2 tys. zł, w 2020 r. - 117,2 tys. zł; 4) pozostałe zlecenia techniczne w 2018 r. - 386,9 tys. zł, w 2019 r. - 255,9 tys. zł, w 2020 r. - 347,1 tys. zł.

¹⁴ Z realizacji trzech badanych zadań Spółka osiągnęła przychody z tytułu sprzedaży w zakresie działalności pomocniczej (zastępstwo inwestorskie) w łącznej wysokości 7 280,8 tys. zł.

¹⁵ Zadanie było współfinansowane ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; w zakres Projektu wchodziło osiem zadań.

¹⁶ Dalej: „Przebudowa ul. Szafera”; zadanie było współfinansowane w ramach projektu: „Budowa nowych tras tramwajowych w Szczecinie” ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

¹⁷ Dalej: TIT.

ofert). Zaplanowano także wszczęcie postępowania na udzielenie zamówienia publicznego w drugiej połowie 2021 r. Za pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego oraz funkcji inżyniera kontraktu w ww. zadaniu inwestycyjnym w latach 2018-2020 Spółka otrzymała wynagrodzenie w wysokości 5 606,7 tys. zł¹⁸. Według stanu na 7 maja 2021 r. nadzór nad realizacją zadania „Przebudowa ul. Szafera” polegał m.in. na dokonywaniu częściowego odbioru robót; zgodnie z umową zawartą 21 października 2019 r. zakończenie robót ustalono do 21 lipca 2021 r. Spółka 16 protokołami częściowego odbioru robót potwierdziła wykonanie przez wykonawcę (zgodnie z warunkami umowy) robót na 66,5% kwoty umownej netto. Za pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego oraz funkcji inżyniera kontraktu w ww. zadaniu inwestycyjnym Spółka otrzymała wynagrodzenie w wysokości 1 626 tys. zł¹⁹.

Według stanu na koniec 2020 r. nadzór nad bieżącą eksploatacją oraz nakładami inwestycyjnymi na TIT obejmował zadania takie jak: 1) remonty torowisk; 2) wymiana urządzeń w podstacjach prostownikowych; 3) remonty sieci trakcyjnej i słupów trakcyjnych; 4) przebudowa sygnalizacji tramwajowej. Umowa była realizowana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. Za pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego w zadaniu dotyczącym TIT Spółka otrzymała wynagrodzenie w wysokości 48 tys. zł.

W wyniku badania ww. zadań realizowanych przez Spółkę stwierdzono, że: w dwóch umowach²⁰ zleconych Spółce w trybie in house²¹ zostały spełnione przesłanki, określone w art. 67 ust. 1 pkt 12 Pzp; zadania nie wykraczały poza sferę użyteczności publicznej, były prawidłowo realizowane, w tym zostały osiągnięte planowane założenia dotyczące terminów realizacji nadzorowanych robót.

(akta kontroli str. 98-186)

1.3. Spółka była przygotowana organizacyjnie do wykonywania zadań statutowych i zadań użyteczności publicznej poprzez: zapewnienie struktury organizacyjnej odzwierciedlającej specyfikę działalności Spółki oraz wskazanie zakresu działalności poszczególnych pionów funkcjonalnych²². W regulaminie organizacyjnym²³ zostały uregulowane zastępstwa, przekazywanie funkcji i współpraca jednostek organizacyjnych oraz ramowy zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności osób pełniących funkcje kierownicze i samodzielne. Szczegółowe zadania, obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność zostały przypisane pracownikom w formie pisemnej w zakresach obowiązków. (akta kontroli str. 187-266)

W latach 2018-2020 zatrudnienie ogółem wynosiło w osobach: w 2018 r. - 655, w 2019 r. i 2020 r. - 653; w etatach: w 2018 r. - 653,5, w 2019 r. - 652,12, w 2020 r. - 650,12. Liczba pracowników produkcyjnych wynosiła: w 2018 r. - 519, w 2019 r. - 515, w 2020 r. - 516. Liczba pozostałych pracowników wynosiła: w 2018 r. - 136, w 2019 r. - 138, w 2020 r. - 137. W latach objętych badaniem liczba członków RN i liczba członków Zarządu Spółki była stała i wynosiła odpowiednio sześć i jeden. Wynagrodzenia brutto pracowników ogółem (bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wynosiły: w 2018 r. - 37 144,5 tys. zł, w 2019 r. - 39 456,8 tys. zł

¹⁸ Z tego w 2018 r. - 1 866,9 tys. zł, w 2019 r. - 1 869,9 tys. zł, w 2020 r. - 1 869,9 tys. zł;

¹⁹ Z tego w 2019 r. - 232,3 tys. zł; w 2020 r. - 1 393,7 tys. zł.

²⁰ 1) Pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego oraz funkcji inżyniera kontraktu w zadaniu inwestycyjnym pn. „Przebudowa torowisk tramwajowych w Szczecinie – etap II”; 2) Pełnienie usługi zastępstwa inwestorskiego oraz funkcji inżyniera kontraktu w zadaniu inwestycyjnym pn. „Przebudowa ul. Szafera”.

²¹ W tym: ponad 90% działalności kontrolowanej osoby prawnej dotyczy wykonywania zadań powierzonych jej przez zamawiającego sprawującego kontrolę.

²² Piony funkcjonalne podległe: Prezesowi, dyrektorowi ds. eksploatacji, dyrektorowi ds. inwestycji i infrastruktury, dyrektorowi ds. finansowych.

²³ Wprowadzonym zarządzeniem nr 26/GO/2017 Prezesa Spółki z dnia 3 listopada 2017 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Spółki ze zm.; zarządzeniem nr 13/GO/2020 Prezesa Spółki z dnia 9 września 2020 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Spółki ze zm.

(w porównaniu do 2018 r. wzrost o 6,2%), w 2020 r. - 40 824,1 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 9,9%, do 2019 r. wzrost 3,5%). Średnie wynagrodzenie brutto na pracownika wynosiło w 2018 r. - 4,8 tys. zł, w 2019 r. - 5 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 5,7%), w 2020 r. - 5,2 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 8,7%, do 2019 r. wzrost 2,8%). Wynagrodzenia brutto²⁴ wypłacone Zarządowi Spółki wynosiły: w 2018 r. - 259,6 tys. zł, w 2019 r. - 267,5 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 3,1%), w 2020 r. - 268,4 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 3,4%, do 2019 r. wzrost 0,3%). Wynagrodzenia brutto wypłacone RN wynosiły: w 2018 r. - 204,5 tys. zł, w 2019 r. - 260,6 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 27,4%), w 2020 r. - 261,4 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 27,8%, do 2019 r. wzrost 0,3%). Świadczenia na rzecz pracowników²⁵ wynosiły: w 2018 r. - 268,6 tys. zł, w 2019 r. - 303,8 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. wzrost o 13,1%), w 2020 r. - 262,3 tys. zł (w porównaniu do 2018 r. spadek o 2,3%, do 2019 r. spadek o 13,7%).
(akta kontroli str. 79)

1.4. W akcie założycielskim Spółki zostały określone obszary jej działalności podlegające kontroli RN, w tym: ocena sprawozdania Zarządu o działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym wraz z wnioskiem dotyczącym udzielenia absolutorium członkom Zarządu, ocena wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia strat, a także składanie Zgromadzeniu Wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

Zasady sprawowania nadzoru w Spółce zostały określone w formie uchwały nr 4/2017 z 13 stycznia 2017 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki²⁶ w sprawie uchwalenia Regulaminu RN²⁷. Ponadto, NZW uchwałą nr 1/2018 z 10 kwietnia 2018 r. określiło obowiązki członków RN.

W Regulaminie określono organizację RN i sposób wykonywania obowiązków, w tym sposób wykonywania kontroli i wglądu w dokumenty Spółki oraz zasady żądania i sporządzania dokumentów oraz obliczeń dla celów kontrolnych. RN sprawowała stały nadzór nad działalnością Spółki.

(akta kontroli str. 23-24, 80-81, 267-284, 289)

NZW określiło uchwałami Regulamin Zarządu Spółki²⁸, tryb wyboru i wymogi, jakie musi spełniać kandydat na członka Zarządu²⁹ oraz obowiązek wyznaczenia celów zarządczych dla Zarządu Spółki³⁰. Wyznaczone cele zarządcze³¹ na lata 2018-2020 były zgodne z celami wymienionymi w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami³² i dotyczyły m.in. realizacji na ustalonym poziomie: wskaźnika EBITDA³³, usług przewozowych, inwestycji, prowadzonej polityki kadrowej. Wagi celów zarządczych oraz mierzalne kryteria ich realizacji i rozliczenia określone zostały w uchwałach RN³⁴. Prezes każdego roku przedkładał RN sprawozdanie

²⁴ Kwota w danym roku obejmuje wynagrodzenie zmienne wypłacone za rok poprzedni.

²⁵ Kwoty wydatków ujętych w ewidencji księgowej Spółki na wyodrębnionym koncie 400 - Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, w tym: umundurowanie, odzież ochronna i ekwiwalenty, posiłki profilaktyczne i napoje, pozostałe środki bezpieczeństwa i higieny pracy, odprawy pośmiertne.

²⁶ Dalej: NZW.

²⁷ Zmiany wprowadzone uchwałami NZW nr 10/2018 z 21 maja 2018 r. i nr 17/2020 z 17 czerwca 2020 r. .

²⁸ Uchwała NZW nr 3/2017 z 13 stycznia 2017 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Zarządu Spółki ze zm.

²⁹ Uchwała NZW nr 7/2017 z 12 maja 2017 r. w sprawie określenia trybu wyboru i wymogów jakie musi spełniać kandydat na członka Zarządu Spółki ze zm.

³⁰ Uchwała NZW nr 19/2017 z 27 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki.

³¹ Uchwały NZW: nr 7/2018 z 16 kwietnia 2018 r., nr 1/2019 z 13 marca 2019 r., nr 1/2020 z 17 marca 2020 r.

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 1907 ze zm., dalej: ustawa o wynagrodzeniach w spółkach.

³³ Suma wyniku netto, podatku dochodowego, odsetek oraz amortyzacji.

³⁴ Uchwały RN: nr 13/2018 z 19 kwietnia 2018 r., nr 13/2019 z 16 kwietnia 2019 r., nr 13/2020 (uchwała podpisywana przez członków od 6 kwietnia 2020 r. do 10 kwietnia 2020 r.).

z realizacji celów zarządczych. RN w uchwałach³⁵ stwierdzała stopień realizacji celów zarządczych określonych na dany rok i ustalała wysokość należnego Prezesowi Zarządu wynagrodzenia zmiennego za dany rok. RN wnioskowała do Zgromadzenia Wspólników o udzielenie Prezesowi absolutorium z wykonania przez niego obowiązków w danym roku. Realizacja celów zarządczych za lata 2018-2020 kształtowała się odpowiednio na poziomie 100%; 98,1%; 99,3%.

(akta kontroli str. 82-85, 291-330, 335, 344-347, 354-398)

W latach 2018-2020 w Spółce były prowadzone analizy służące zapewnieniu rzetelnych informacji Zarządowi oraz RN. Zadania w zakresie prowadzenia analiz ekonomicznych i finansowych zostały przypisane w zakresach obowiązków Dyrektorowi ds. finansowych oraz Kierownikowi Działu Księgowości i Analiz Ekonomicznych. Sporządzane analizy ekonomiczno-finansowe obejmowały m.in.: prognozy finansowe Spółki, w tym bilans, przepływy pieniężne, rachunek zysków i strat na lata 2018-2021, 2019-2022, 2020-2023; informacje kwartalne i roczne o wynikach i wskaźnikach ekonomicznych Spółki, zestawienia dotyczące należności i zobowiązań³⁶; wykresy dotyczące: przychodów ze sprzedaży, przepływów pieniężnych na poszczególnych rodzajach działalności, wyniku finansowego (brutto, netto, EBITDA), informacje o wydatkach inwestycyjnych i remontowych. Zadania sporządzania analiz, informacji, ocen, sprawozdań w zakresie gospodarki materiałowej zostały przypisane Kierownikowi Działu Zaopatrzenia i Gospodarki Materiałowej, w zakresie remontów kapitalnych i inwestycji torów, sieci elektrotrakcyjnej, sprzętu i środków transportowych - Kierownikowi Wydziału Infrastruktury Tramwajowej, w zakresie zużycia materiałów, narzędzi i części zamiennych niezbędnych do wykonywania zadań produkcyjnych - Kierownikowi Wydziału Remontowego.

(akta kontroli str. 187, 238-266, 290, 331-334, 336-342, 868-870)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka prowadziła działalność zgodną z postanowieniami aktu założycielskiego dotyczącymi przedmiotu jej działalności. Zakres działalności wykraczał poza sferę użyteczności publicznej w stopniu marginalnym. W Spółce zostały stworzone warunki organizacyjne do realizacji zadań statutowych. Zasady sprawowania nadzoru w Spółce zostały określone w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Na lata 2018-2020 Prezesowi Zarządu wyznaczono cele zarządcze, z realizacji których każdego roku przedkładał RN sprawozdanie. RN określała wagi celów zarządczych, mierzalne kryteria ich realizacji i rozliczania. Stopień realizacji celów zarządczych za lata 2018-2020 kształtował się na poziomie od 98,1% do 100%. Spółka prowadziła analizy służące zapewnieniu rzetelnych danych i informacji Zarządowi oraz RN.

OBSZAR

2. Zgodność realizowania zadań z obowiązującymi przepisami, w tym ustawy o zamówieniach publicznych lub regulacjami wewnętrznymi.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Szczegółowym badaniem objęto 11 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, z tego dwa o udzielenie zamówień sektorowych oraz dziewięć

³⁵ Uchwały: nr 12/2019 z 16 kwietnia 2019 r.; nr 12/2020 z 10 kwietnia 2020 r.; nr 12/2021 z 21 kwietnia 2021 r.

³⁶ Struktura należności z tytułu dostaw i usług, struktura zobowiązań z tytułu dostaw i usług, struktura zobowiązań z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń Spółki.

postępowań, do których nie zastosowano przepisów Pzp (na podstawie art. 4 pkt 8 Pzp). Łączna wartość brutto zbadanych zamówień publicznych wynosiła 543,8 tys. zł, z tego 328,2 tys. zł stanowiły sektorowe zamówienia z wolnej ręki i 215,6 tys. zł zamówienia o wartości nieprzekraczającej 30 tys. euro.

(akta kontroli str. 473, 520-524, 626)

Dwa postępowania w trybie sektorowego zamówienia z wolnej ręki prowadzono z wyłączeniem Pzp na podstawie art. 133 ust. 1 Pzp. Zamówienia udzielane były w celu wykonania działalności obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu tramwajowego, o którym mowa w art. 132 ust. 1 pkt 5 Pzp. Postępowania były prowadzone na zasadach określonych w §70 ust. 1 pkt 6 Regulaminu udzielania zamówień w Spółce³⁷ oraz w zaproszeniu do negocjacji bez ogłoszenia. W wyniku ich badania stwierdzono, że :

- 1) wartość zamówienia została w obu przypadkach określona zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 Pzp,
- 2) Spółka zawarła dwie umowy³⁸ o stałą obsługę prawną. W toku realizacji jednej z nich strony nie potwierdzały pisemnie liczby godzin świadczenia usługi w poszczególnych miesiącach; celem udokumentowania wykonania usług zgodnie z umowami przedłożono do kontroli komunikat nr 1/D/2014 z 14 stycznia 2014 r.³⁹ (niestanowiący elementu zawartych umów), w którym Spółka wskazała dni tygodnia i godziny świadczenia usług przez radców prawnych w siedzibie Spółki; liczba godzin dyżurów radców prawnych wskazana w ww. komunikacie była zgodna z liczbą godzin, jakie miały być świadczone (zgodnie z zawartymi umowami) w lokalu Zleceniodawcy;
- 3) w przypadku nieobecności w ustalonych godzinach dyżurów radcowie prawni (zgodnie z postanowieniami umów), wskazywali inne terminy odpracowania godzin; pracownicy Spółki o zmianach terminów dyżurów byli informowani drogą mailową⁴⁰;
- 4) nie wystąpiły przypadki przedłużenia terminu realizacji umów, przy czym w jednej umowie zmienionej aneksem nr 2 z 15 grudnia 2020 r. wprowadzono zapis w § 11 ust. 1, że umowa została zawarta na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. z zastrzeżeniem postanowienia § 9 ust. 2, które obowiązuje do 30 kwietnia 2021 r.
- 5) wykonawcom wypłacono wynagrodzenie w wysokości i terminach określonych w umowach;
- 6) nie wystąpiły okoliczności dające prawo do obniżenia wynagrodzenia lub skorzystania z prawa do odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
- 7) zamówienia sektorowe na stałą obsługę prawną służyły realizacji zadań Spółki, były zgodne z jej przedmiotem działalności oraz były związane z realizacją zadań własnych Gminy, polegających na zaspokojeniu potrzeb mieszkańców w zakresie tramwajowej komunikacji zbiorowej.

(akta kontroli str. 473-519)

Badane dziewięć zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 30 tys. euro zostały udzielone na: obsługę prawną w zakresie zamówień publicznych⁴¹, świadczenie pomocy prawnej przy przygotowaniu zadania inwestycyjnego

³⁷ Zarządzenie nr 4/GZ/2014 Prezesa Zarządu Spółki z 14 kwietnia 2014 r. oraz Zarządzenie nr 29/DZ/2017 Prezesa Zarządu Spółki z 6 grudnia 2017 r. w sprawie Regulaminu udzielania zamówień w Spółce, dalej: Regulamin udzielania zamówień.

³⁸ Zamówienia sektorowe na stałą obsługę prawną na podstawie dwóch umów: 1) nr 612/TS/DZ/25/2018 z 28 grudnia 2018 r. ze zm. na kwotę 180,4 tys. zł, z tego w 2019 r. - 76,8 tys. zł netto; w 2020 r. - 103, 6 tys. zł netto; 2) nr 372/TS/DZ/33/2019 z 5 grudnia 2019 r. ze zm. na kwotę w 2020 r. - 86,4 tys. zł netto.

³⁹ Od 2014 r. umowy w zakresie stałej obsługi prawnej Spółka zawierała z tymi samymi wykonawcami.

⁴⁰ Sprawy załatwiane przez radców prawnych były rejestrowane w Dziale Organizacji i Kontroli Procedur.

⁴¹ Dwie umowy nr 607/TS/DZ/2018 z 28 grudnia 2018 r. i nr 398/TS/DZ/2019 z 20 grudnia 2019 r.

„Przebudowa ul. Szafera⁴²; usługi doradcze⁴³; usługi wizerunkowe⁴⁴; opracowanie koncepcji kampanii edukacyjno-społecznych, wdrożenie w Spółce nowego systemu identyfikacji wg „Księgi Znak” oraz opracowanie grafik na potrzeby Spółki⁴⁵. W wyniku badania stwierdzono, że:

- 1) w prawidłowy sposób korzystano z wyłączeń stosowania Pzp;
- 2) osiem postępowań⁴⁶ było prowadzonych na zasadach określonych w § 33 ust. 7 Regulaminu udzielania zamówień w Spółce, tj. bez konieczności rozeznania rynku przed wyborem wykonawcy; przyjęto, że w dziedzinie przedmiotu zamówienia wykonawca posiada wiedzę specjalistyczną znacznie przewyższającą wiedzę innych wykonawców świadczących takie usługi;
- 3) jedno postępowanie⁴⁷ było prowadzone po dokonaniu analizy rynku i wybraniu z trzech złożonych ofert, oferty najkorzystniejszej cenowo;
- 4) wartość wszystkich zamówień została określona zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 Pzp,
- 5) nie wystąpiły przypadki zmiany umów, w tym przedłużenia terminów realizacji umów;
- 6) w pięciu przypadkach, zgodnie z warunkami umów, wykonawcy składali comiesięczny raport z wykonywania obowiązków ze wskazaniem liczby godzin (wymiar godzin był zgodny z umową);
- 7) wszystkim wykonawcom wypłacono wynagrodzenie w wysokości i terminach określonych w umowach;
- 8) nie stwierdzono wystąpienia okoliczności uzasadniających naliczenie kar umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy oraz w przypadku trzech umów w zakresie obsługi prawnej nie wystąpiły okoliczności dające prawo do skorzystania z prawa do odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Ponadto, badaniem objęto dwie umowy o współpracy dotyczące usług reklamowych⁴⁸. W umowach tych określono rozliczenia poprzez dokonywanie potrąceń (skompensowanie) wzajemnych wierzytelności na podstawie art. 498 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny⁴⁹. W latach 2019-2020 Spółka wydatkowała w każdym roku 18,5 tys. zł tytułem zapłaty za faktury. Kontrahent wystawił Spółce w ww. okresie faktury opiewające na taką samą kwotę.

(akta kontroli str. 520-625, 1555-1606)

2.2. W Spółce nie opracowano i nie wdrożono procedur wewnętrznych regulujących zasady i warunki działalności sponsoringowej oraz udzielania darowizn. Każdorazowo ostateczną decyzję podejmował jednoosobowy Zarząd Spółki.

W latach 2018-2020 Spółka zawarła jedną umowę sponsoringową⁵⁰ na kwotę 2 tys. zł z Fundacją Morze Kultury na pokrycie części kosztów nagrania płyty⁵¹ pt. „Na mojej szczecińskiej ziemi codziennie Polskę tworzyMy” oraz zrealizowanie koncertu pieśni patriotycznych pod tym samym tytułem.

(akta kontroli str. 627-628, 1542, 1550-1551, 1616, 1618)

⁴² Umowa nr 282/TS/DC/2019 z 14 sierpnia 2019 r.

⁴³ Dwie umowy zlecenia nr 113/TS/DC/2019 z 1 kwietnia 2019 r. i nr 61/TS/DC/2020 z 1 kwietnia 2020 r.

⁴⁴ Trzy umowy nr 54/TS/DM/2018 z 22 stycznia 2018 r., nr 601/TS/DM/2018 z 28 grudnia 2018 r., nr 393/TS/DM/2019 z 30 grudnia 2019 r.

⁴⁵ Umowa nr 305/TS/DM/2019 z 1 października 2019 r.

⁴⁶ Obsługa prawna w zakresie zamówień publicznych (dwa postępowania); usługi doradcze (dwa postępowania); usługi wizerunkowe (trzy postępowania); opracowanie koncepcji kampanii edukacyjno-społecznych, wdrożenie w Spółce nowego systemu identyfikacji wg „Księgi Znak” oraz opracowanie grafik na potrzeby Spółki (jedno postępowanie).

⁴⁷ Świadczenie pomocy prawnej przy przygotowaniu zadania.

⁴⁸ Umowy nr 246/TS/DM/2019 z 5 sierpnia 2019 r. i nr 178/TS/DM/2020 z 3 września 2020 r.

⁴⁹ Dz.U. z 2020 r. poz.1740 ze zm., dalej: Kodeks cywilny.

⁵⁰ Umowa nr 93/TS/DM/2018 z 20 marca 2018 r.

⁵¹ Koszty związane z: reżyserią nagrań i ich postprodukcją; projektem graficznym, korektą i opracowaniem tekstów okładki płyty; tłoczeniem, drukami konfekcją płyty CD.

Prezes wyjaśnił: (...) Spółka kierowała się chęcią pomocy w zorganizowaniu ważnego z punktu widzenia miasta wydarzenia. Projekt był realizowany przez Orkiestrę Wojskową i Chór Kameralny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, przy wsparciu Fundacji Morze Kultury. Na nagranej płycie pojawiły się piosenki patriotyczne i utwory związane z tematyką szczecińską. (...) Dochód ze sprzedanych podczas koncertu płyt został przekazany na rzecz klubów kombatanckich, placówek edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych. Fundacja uzyskała wsparcie finansowe Urzędu Miasta Szczecin, Spółka stara się wspierać lokalne inicjatywy, szczególnie te, które swoim patronatem obejmuje Prezydent Miasta Szczecin. Wspieranie wydarzeń kulturalnych jest idealną promocją dla Spółki miejskiej, a zaangażowanie w takiego rodzaju projekty jest wyrazem wrażliwości na życie kulturalne mieszkańców Szczecina.

(akta kontroli str. 1550-1551)

W latach 2018-2020 Spółka przekazała 56 darowizn w formie gotówkowej (przelew bankowy) na łączną kwotę 594,7 tys. zł⁵². W badanym okresie podmiotami obdarowanymi były:

- 1) Klub Sportowy Świt Szczecin - 15 darowizn na kwotę 309,6 tys. zł przeznaczonych na: pokrycie kosztów organizacji zimowych obozów sportowych dla zawodników pierwszej drużyny oraz juniorów starszych sekcji piłki nożnej Okręgowego Klubu Sportowego "Świt", kontynuację "Programu edukacji morskiej" organizację zajęć sekcji żeglarskiej dla dzieci i młodzieży; pokrycie kosztów dzierżawy, prac konserwatorskich, dostawy mediów, wynagrodzeń dla instruktorów; obsługę regat, organizację festynu środowiskowego dla mieszkańców; pokrycie częściowych kosztów przygotowawczego obozu letniego dla zawodników sekcji piłki nożnej; pokrycie stypendiów sportowych dla zawodników oraz wynagrodzeń dla szkoleniowców w sekcji piłki nożnej;
- 2) Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Gospodarcza "ODROUJŚCIE" - 12 darowizn na kwotę 140,1 tys. zł przeznaczonych na pokrycie kosztów organizacji wyjazdów i wycieczek dla dzieci i młodzieży szkolnej; zakupu dożywiania dla uczestników zajęć wakacyjnych i pozalekcyjnych oraz podczas organizowanych festynów środowiskowych; pokrycie kosztów zakupu sprzętu sportowego dla uczestników zajęć; zakup odzieży sportowej dla dzieci zamieszkałych na terenie północnych osiedli Szczecina oraz partycypację w kosztach organizacji festynu środowiskowego dla mieszkańców Skolwina, Stołczyna, Gołęcina, Gocławia; organizację imprez środowiskowych oraz pokrycie częściowych kosztów prowadzenia zajęć pozalekcyjnych dla północnych osiedli; organizację dwóch festynów środowiskowych dla mieszkańców pn. „Mama, tata i ja”; wynajem przenośnych band reklamowych, druk kwartalnika "Otwarta Północ";
- 3) Federacyjna Akademia Piłkarska Hutnik Szczecin - 10 darowizn na kwotę 45 tys. zł przeznaczonych na cele statutowe klubu, w tym szkolenie dzieci i młodzieży;
- 4) Akademia Mistrzów Futbolu - cztery darowizny na kwotę 20 tys. zł przeznaczone na pokrycie kosztów transportu dzieci z rocznika 2006 na dwa turnieje piłkarskie; zakup sprzętu sportowego dla podopiecznych, nowych dresów i strojów meczowych; pokrycie kosztów prowadzenia treningów oraz zakup sprzętu treningowego dla najmłodszych zawodników;
- 5) Osiedlowy Klub Sportowy Kasta Szczecin Majowe - cztery darowizny na kwotę 20 tys. zł przeznaczone na zakup 25 par dresów dla drużyn trampkarzy; zakup

⁵² W 2018 r. - 19 darowizn na łączną kwotę 190 tys. zł; w 2019 r. - 18 darowizn na łączną kwotę 213,1 tys. zł; w 2020 r. - 19 darowizn na łączną kwotę 191,6 tys. zł.

- 30 kompletów strojów meczowych i 30 par dresów dla drużyny młodzika; organizacja obozu zimowego dla drużyny młodzika; bieżące prowadzenie klubu, w tym zabezpieczenie medyczne, opłaty sędziów, dojazdy zawodników na mecze i treningi;
- 6) Dom Kultury "Słowianin" - trzy darowizny na kwotę 11 tys. zł przeznaczone na organizację imprezy Mikołajki w 2018 r. i w 2019 r. dla 1 000 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domów dziecka, fundacji i stowarzyszeń działających na rzecz najmłodszych; paczki z prezentami dla 1 500 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2020 r.;
 - 7) Klub Sportowy "STAL" Szczecin - dwie darowizny na kwotę 30 tys. zł przeznaczone na statutowe działania sportowe, wychowanie młodzieży poprzez sport; finansowanie cyklu turniejów mających na celu zacieśnienie współpracy międzynarodowej z partnerami sportowymi z Niemiec;
 - 8) Szczecińskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe - dwie darowizny na kwotę 8 tys. zł przeznaczone na cele statutowe, na prace remontowe;
 - 9) Zachodniopomorski Związek Szermierczy - jedna darowizna na kwotę 5 tys. zł na rzecz Społecznego Komitetu przeznaczona na uhonorowanie pamięci Piotra Zaremby "Tablica Zaremby";
 - 10) Fundacja Anioły Sportu - jedna darowizna na kwotę 3 tys. zł na wniosek Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie z prośbą o pomoc dla ich pracownika na leczenie niedostępną w Polsce metodą walki z rakiem (szczepienie komórkami dendrytycznymi);
 - 11) Fundacja "Siepomaga" - jedna darowizna na kwotę 2 tys. zł przeznaczona na wsparcie zbiórki na leczenie dziecka walczącego ze śmiertelną chorobą SMA - rdzeniowy zanik mięśni (terapia genowa);
 - 12) Międzyzakładowa Organizacja Związkowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Samorządowych - jedna darowizna na kwotę 1 tys. zł na organizację w 2019 r. wspólnej imprezy dla członków związków zawodowych oraz pracowników samorządowych z okazji Dnia Dziecka i Dnia Mamy pn. "Rodzinny piknik biegowy" na terenie kąpieliska Głębokie.

(akta kontroli str. 629-661, 1550-1554)

2.3. Cele strategiczne transportu publicznego, jego ocenę i prognozę potrzeb przewozowych, organizację przewozów i kierunki rozwoju transportu publicznego w Szczecinie określa „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Szczecin na lata 2014-2025”, przyjęty uchwałą nr XLI/1209/14 Rady Miasta Szczecin z 26 maja 2014 r.⁵³

(akta kontroli str. 1542)

Nieruchomości i TIT były własnością Gminy, a tramwaje były własnością Spółki. Spółka zawarła z Gminą 17 umów dzierżawy nieruchomości⁵⁴ oraz umowę na najem lokalu użytkowego⁵⁵. Spółka dzierżawiła od Gminy TIT, obejmującą: sieć trakcyjną i słupy trakcyjne, torowiska, urządzenia w 17 podstacjach prostownikowych, kable trakcyjne 660V, kable SN 15kV, kable nn, sygnalizację tramwajową najazdową, urządzenia i wyposażenie w pomieszczeniu dyspozytorskim w budynku Wydziału Infrastruktury Tramwajowej (związane z funkcjonowaniem podstacji prostownikowych). TIT była utrzymywana w sprawności technicznej poprzez

⁵³ <http://www.bip.um.szczecin.pl/files/9CF99A70011C4D0B9C2DF414AE929981/1209.pdf>

⁵⁴ Obiekt Klonowica, zajezdnie Pogodno i Gołęczin, 17 podstacji prostownikowych

⁵⁵ Pomieszczenie biurowe zajezdni Gołęczin.

dokonywanie cyklicznych kontroli, przeglądów oraz wykonywanie konserwacji i napraw w oparciu o uregulowania wewnętrzne⁵⁶.

Obiekty budowlane, stosownie do art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵⁷ były poddawane okresowym kontrolom⁵⁸. Z dokonanych kontroli i przeglądów były sporządzane protokoły zawierające ocenę stanu technicznego. W wyniku szczegółowego badania nie stwierdzono przypadku dokonania okresowej kontroli z opóźnieniem.

(akta kontroli str. 662-721, 1543-1544)

Badania okresowe tramwajów przeprowadzano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie zakresu, warunków, terminów i sposobu przeprowadzania badań technicznych tramwajów i trolejbusów oraz jednostek wykonujących te badania⁵⁹, w następujących terminach: po pięciu i po ośmiu latach od dnia przekazania nowego tramwaju do eksploatacji, następne - co dwa lata. Okresowe badania były przeprowadzane przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa w Warszawie⁶⁰. W latach 2018-2020 Spółka posiadała 205 tramwajów. Przeprowadzono łącznie 286 badań: z tego w 2018 r. - 102, w 2019 r. - 89, w 2020 r. - 95. Z tytułu badań technicznych Spółka poniosła następujące wydatki: w 2018 r. - 34,2 tys. zł; w 2019 r. - 38,3 tys. zł; w 2020 r. - 36,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 722-774)

W wyniku podziału od 30 kwietnia 1991 r. Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej w Szczecinie⁶¹ (któremu przysługiwało prawo zarządu do gruntu położonego w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7⁶²) powstały trzy przedsiębiorstwa. Jedno z nich, WPKM, przejęło jednostki organizacyjne pozostałe po wydzieleniu Oddziałów w Stargardzie Szczecińskim i Świnoujściu. Wojewoda Szczeciński przekazał na rzecz Gminy Szczecin od 1 sierpnia 1991 r., nieodpłatnie majątek należący do WPKM, zgodnie z protokołem, jednak bez prawa do gruntu położonego w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7. Bezpośrednio po skomunalizowaniu przedsiębiorstwa, RM przekształciła WPKM w zakład budżetowy pn. Miejski Zakład Komunikacyjny w Szczecinie, który przejął cały majątek oraz wierzytelności dotychczasowego WPKM. Zakład budżetowy od 1992 r. wszedł w skład zakładu budżetowego pn. Miejski Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie. W jego miejsce w 1995 r. został powołany zakład budżetowy pn. Miejski Zakład Komunikacyjny z siedzibą w Szczecinie⁶³, który został ujawniony w księgach wieczystych jako użytkownik i zarządca działki położonej w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7. W akcie notarialnym z dnia 19 grudnia 2008 r. sporządzonym w związku z przekształceniem MZK w Spółkę, nie zostały wyszczególnione w mieniu wnoszonym do Spółki prawa do gruntu położonego w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7, ani roszczenia co do ww. gruntu. Spółka od 2010 r. toczy postępowania sądowe w sprawie nabycia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej Skarbu Państwa położonej w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7. W 2019 r. Spółka złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu

⁵⁶ Instrukcja utrzymania infrastruktury torowej (zarządzenie nr 27/IS/2017), Instrukcja obsługi i eksploatacji podstacji trakcyjnych (zarządzenia nr 14/IS/2017, nr 23/IS/2017, nr 27/IS/2017, nr 28/IS/2017, 30/IS/2017, 3/IS/2018, 5/IS/2018, 10/IS/2018, 13/TS/2018.

⁵⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, ze zm.

⁵⁸ Co najmniej raz w roku, co najmniej raz na pięć lat, co najmniej dwa razy w roku w terminach do 31 maja i do 30 listopada.

⁵⁹ Dz. U. Nr 65 poz. 343 ze zm.

⁶⁰ Zmieniona nazwa: Instytut Rozwoju Miast i Regionów.

⁶¹ Dalej: WPKM.

⁶² Na działce tej usytuowany jest Ośrodek Wczasowy „EMPIK”.

⁶³ Dalej: MZK.

Administracyjnego w Warszawie⁶⁴. Na 30 kwietnia 2021 r. sprawa nie została rozstrzygnięta. (akta kontroli str. 775-867)

W latach 2018-2020 z tytułu utrzymania nieruchomości położonej w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7, Spółka ponosiła koszty⁶⁵ w łącznej kwocie 101,9 tys. zł. Z tytułu udostępnienia ww. terenu i pomieszczeń uzyskiwano przychody w łącznej kwocie 14,4 tys. zł. W badanym okresie utrzymywanie ww. nieruchomości przynosiło Spółce straty w wysokości 87,5 tys. zł. (akta kontroli str. 776-777)

W latach 2018-2020 w Spółce zostało zrealizowanych 66 zadań inwestycyjnych i 31 zadań remontowych. Realizacja planów wydatków inwestycyjnych przedstawiała się następująco: w 2018 r. zrealizowano 28 zadań na kwotę 17 862,3 tys. zł (96,6% kwoty planowanej); w 2019 r. - 21 zadań na kwotę 8 244,5 tys. zł (94,4%); w 2020 r. - 17 zadań na kwotę 12 084,9 tys. zł (75,6%). Realizacja planów wydatków remontowych przedstawiała się następująco: w 2018 r. zrealizowano dziewięć zadań na kwotę netto 1 269, 1 tys. zł (97,5% kwoty planowanej); w 2019 r. - 17 zadań na kwotę 4 187,1 tys. zł (100%); w 2020 r. - pięć zadań na kwotę 2 127,6 tys. zł (97,1%).

(akta kontroli str. 86, 868-870, 890-896)

Szczegółowemu badaniu poddano sześć zadań, w tym trzy inwestycyjne i trzy remontowe:

- 1) „Modernizacja 36 tramwajów KT4Dt”, z tego badaniem objęto modernizację na łączną kwotę 20 258,4 tys. zł: w 2017 r. dwóch tramwajów na kwotę 1 844,6 tys. zł; w 2018 r. ośmiu tramwajów na kwotę 7 383,7 tys. zł, w 2019 r. sześciu tramwajów na kwotę 5 537 tys. zł; w 2020 r. sześciu tramwajów na kwotę 5 493,1 tys. zł;
- 2) „Zakup i montaż czterech dwukierunkowych tramwajów częściowo niskopodłogowych”, z tego w 2020 r. zakup dwóch tramwajów na kwotę 10 658 tys. zł;
- 3) sporządzenie dokumentacji⁶⁶ dla zadania pn. „Modernizacja układu torowego w rejonie rozjazdów na skrzyżowaniu ulic: Wawrzyniaka – Mickiewicza - Bohaterów Warszawy”, z tego w 2019 r. na kwotę 51,8 tys. zł;
- 4) „Remonty 12 przekładni do tramwajów Tatra KT4Dt i czterech przekładni do tramwajów Tatra T6A2” na kwotę 792 tys. zł;
- 5) „Remonty ośmiu wózków napędowych do tramwajów Tatra” na kwotę 1 576 tys. zł;
- 6) „Roboty budowlane - szlifowanie zużycia falistego w odcinkach torowisk nr 8, 136, 20, 31”⁶⁷ na kwotę 118,4 tys. zł.

Łączna kwota badanych zadań inwestycyjnych i remontowych wynosiła 33 454,6 tys. zł, z tego 30 968,2 tys. zł - zadania inwestycyjne, 2 486,4 tys. zł - zadania remontowe. W wyniku badania stwierdzono, że:

- wykonanie wszystkich zadań było zaplanowane i przed ich realizacją wykonano analizę potrzeb;
- przy realizacji żadnego zadania nie zostały przekroczone planowane środki finansowe;
- wszystkie zadania zostały zrealizowane przez wykonawców zewnętrznych, w tym dwa pierwsze zadania inwestycyjne częściowo z wykorzystaniem potencjału kadrowego Spółki⁶⁸;

⁶⁴ Od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 7 listopada 2018 r.

⁶⁵ Opłaty z tytułu trwałego zarządu, podatek od nieruchomości, energia elektryczna, umowa zlecenie z narzutami na wynagrodzenia (za prace porządkowe).

⁶⁶ Wykonanie robót w ramach umowy o zastępstwo inwestorskie na TIT i na nieruchomości.

⁶⁷ Przed wszczęciem postępowania o udzielenia zamówienia dodano odcinek torowiska nr 60, który po podpisaniu aneksu do umowy, zmieniono na odcinek nr 45.

- realizacja wszystkich zadań została prawidłowo udokumentowana⁶⁹;
- wypłacono wykonawcom wynagrodzenie po spełnieniu wszystkich warunków określonych w umowie;
- w pierwszym zadaniu inwestycyjnym wystąpiło 17 przypadków opóźnienia dostaw; Spółka wystawiła 15 not obciążeniowych z tytułu kar umownych (naliczanych w wysokości 0,2% za każdy dzień zwłoki) na łączną kwotę 2,2 tys. zł; w 2020 r. na wniosek wykonawcy Spółka nie naliczyła kar za opóźnienie dwóch dostaw w związku z COVID-19⁷⁰; pozostałe zadania były realizowane terminowo.

(akta kontroli str. 86, 870-1027)

2.4. W latach 2018-2020 Spółka osiągnęła wskaźniki w wysokości: 1) nadwyżkę finansową⁷¹ w 2018 r. - 7 731,2 tys. zł; w 2019 r. - 1 471,9 tys. zł; w 2020 r. - 369,6 tys. zł; 2) bieżącą płynność finansową⁷² w 2018 r. - 3,25; w 2019 r. - 3,01; w 2020 r. - 2,29; 3) stopę zadłużenia aktywów⁷³ w 2018 r. - 55%; w 2019 r. - 54%; w 2020 r. - 55%; 4) produktywność majątku⁷⁴ w 2018 r. - 30,64%; w 2019 r. - 31,12%; w 2020 r. - 31,54%; 5) stopień zużycia majątku trwałego w 2018 r. - 26%; w 2019 r. - 31%; w 2020 r. - 34%.

Suma bilansowa w kolejnych latach objętych kontrolą wg stanu na 31 grudnia stopniowo malała i wynosiła: w 2018 r. - 320 014,9 tys. zł; w 2019 r. - 318 431,6 tys. zł; w 2020 r. - 313 290 tys. zł. Wartość aktywów trwałych wykazywała także tendencję malejącą w 2018 r. - 274 189,1 tys. zł; w 2019 r. - 267 194,36 tys. zł; w 2020 r. - 262 842,9 tys. zł. Było to związane przede wszystkim z dokonywanymi przez Spółkę odpisami amortyzacyjnymi, które nie były równoważone nowymi inwestycjami w podobnej wysokości. Natomiast aktywa obrotowe w 2019 r. wzrosły w porównaniu do 2018 r. z 45 825,8 tys. zł do 51 237,3 tys. zł (wzrost o 5 411,5 tys. zł), a w 2020 r. spadły w porównaniu do 2019 r. do 50 447 tys. zł (spadek 790,2 tys. zł). Istotną pozycję bilansową dla Spółki stanowiły rozliczenia międzyokresowe, które wynosiły w 2018 r. - 146 826,9 tys. zł; w 2019 r. - 139 930 tys. zł; w 2020 r. - 133 174,4 tys. zł. Rozliczenia międzyokresowe wiązały się z pozyskiwanymi w latach wcześniejszych środkami na realizowane inwestycje. Zgodnie z obowiązującymi zasadami były one przenoszone na przychody, stosownie do ponoszonych przez Spółkę odpisów amortyzacyjnych.

Na poziom kapitałów własnych negatywnie wpływały generowane przez Spółkę straty pokrywane z kapitału zapasowego. W 2018 r. Spółka została dokapitalizowana kwotą 9 500 tys. zł. Nastąpiło zwiększenie kapitału podstawowego (zakładowego) z 81 499, 5 tys. zł do kwoty 90 999,5 tys. zł. Kwota 9 500 tys. zł została przeznaczona na realizację kluczowych zadań z planu wydatków inwestycyjnych Spółki⁷⁵. W 2019 r. Spółka została dokapitalizowana kwotą 14 420 tys. zł, z tego nastąpiło zwiększenie kapitału podstawowego do kwoty 96 599,5 tys. zł (wzrost o 5 600 tys. zł), a pozostała kwota 8 820 tys. zł odniesiona została na kapitał rezerwowy. W 2020 r. Spółka została dokapitalizowana kwotą

⁶⁸ Pierwsze zadanie: wartość robocizny własnych pracowników 2 934,1 tys. zł; rozliczono 62 480 roboczogodzin. Drugie zadanie: wartość robocizny własnych pracowników 224 tys. zł; rozliczono 2 800 roboczogodzin.

⁶⁹ Dokumenty: przychody zewnętrzne do magazynu, protokoły odbioru częściowego i końcowego, protokoły odbioru specjalistycznego zestawu wyposażenia obsługowo-naprawczego, protokoły szkoleń pracowników, protokół odbioru dokumentacji technicznej, dokumentacja fotograficzna.

⁷⁰ Dzień dostaw przypadał odpowiednio na 1 czerwca i 1 października 2020 r., dostawy zrealizowano odpowiednio 30 czerwca i 16 października 2020 r.

⁷¹ Nadwyżka finansowa = zysk netto + amortyzacja.

⁷² Wskaźnik bieżącej płynności finansowej = aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe.

⁷³ Stopa zadłużenia aktywów = zobowiązania i rezerwy na zobowiązania/suma aktywów.

⁷⁴ Wskaźnik produktywności majątku = (przychody ogółem x 100)/aktywa ogółem.

⁷⁵ Zakup podzespołów i montaż dwóch tramwajów częściowo niskopodłogowych oraz na modernizację ośmiu tramwajów Kt4Dt.

10 000 tys. zł, z tego nastąpiło zwiększenie kapitału podstawowego o 4 000 tys. zł i zwiększenie kapitału rezerwowego o 6 000 tys. zł. Jednocześnie z kapitału rezerwowego przeniesiono kwotę 8 820 tys. zł na kapitał podstawowy. W 2020 r. kapitał podstawowy zwiększył się do kwoty 109 419,5 tys. zł (wzrost o 12 820 tys. zł). Kwota 10 000 tys. zł została przeznaczona na realizację dwóch zadań inwestycyjnych⁷⁶.

Przychody netto ze sprzedaży nieznacznie wzrastały z 89 906,1 tys. zł w 2018 r. do 91 469,7 tys. zł w 2019 r. i do 91 551,1 tys. zł w 2020 r. Koszty działalności operacyjnej wykazywały tendencję wzrostową: w 2018 r. – 103 758,2 tys. zł; w 2019 r. – 112 069,7 tys. zł, w 2020 r. – 112 896,9 tys. zł. Najwyższe koszty działalności operacyjnej stanowiły: wynagrodzenia⁷⁷, zużycie materiałów i energii⁷⁸ oraz amortyzacja⁷⁹.

Strata ze sprzedaży wynosiła: w 2018 r. - 13 852,1 tys. zł; w 2019 r. - 20 600 tys. zł; w 2020 r. - 21 345,9 tys. zł. Strata z działalności operacyjnej wykazywała tendencję rosnącą i wynosiła w 2018 r. – 7 063,4 tys. zł; w 2019 r. – 13 799 tys. zł; w 2020 r. – 14 797,6 tys. zł.

Według bilansu na koniec roku, Spółka w 2019 r. zwiększyła stratę netto z 6 428,1 tys. zł do 13 129,7 tys. zł, co było wynikiem o 6 701,6 tys. zł gorszym niż w 2018 r. Na koniec 2020 r. strata netto Spółki wzrosła do 14 473,9 tys. zł (tj. o 1 344,2 tys. zł). Podstawowym powodem generowania strat netto była nadwyżka poniesionych kosztów działalności operacyjnej nad osiągniętymi przychodami z tej działalności. Strata netto za lata 2018-2019 była pokrywana kapitałem zapasowym.

Pomimo generowanej straty netto Spółka zachowywała wysokie wartości wskaźników płynności, które pozostawały powyżej poziomów optymalnych. Wartość tych wskaźników pozwalała na płynne regulowanie przez Spółkę zobowiązań. W latach 2018-2020 Spółka nie była zadłużona.

Analiza danych ekonomiczno-finansowych nie wykazuje bezpośredniego wpływu sytuacji epidemicznej w 2020 r. na funkcjonowanie Spółki i jej płynność finansową. Spółka zyskała przychody operacyjne w wysokości zaplanowanej na 2020 r. Nieplanowane wydatki na ochronę przed zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, tj. zakup maseczek ochronnych i środków dezynfekujących, dezynfekcja tramwajów i stanowisk pracy zostały zrefundowane przez Gminę z rezerwy celowej.

W latach 2018-2020 strata wykazywana w bilansie Spółki nie przewyższała sumy kapitałów zapasowego i rezerwowego oraz połowy kapitału podstawowego i wobec powyższego, w nawiązaniu do art. 233 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁸⁰, nie wystąpiła sytuacja wymagająca zwołania przez Zarząd Spółki zgromadzenia wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia Spółki.

W związku z sytuacją finansową Spółka podejmowała następujące działania:

- każdego roku występowała do Gminy o zwiększenie wynagrodzenia dla Spółki z tytułu realizacji zadań przewozowych;
- informowała Gminę o zwiększonych kosztach działalności operacyjnej z tytułu podwyżek: cen energii trakcyjnej, wynagrodzeń pracowniczych w wyniku porozumień organizacji związkowych z Prezydentem Miasta Szczecin, podatku od nieruchomości, amortyzacji;

⁷⁶ Zakup podzespołów i montaż dwóch tramwajów częściowo niskopodłogowych oraz na modernizację 12 wózków w czterech tramwajach 120NaS.

⁷⁷ W 2018 r. - 42 432,4 tys. zł, w 2019 r. - 45 573,2 tys. zł, w 2020 r. - 46 822,9 tys. zł.

⁷⁸ W 2018 r. - 22 539,5 tys. zł, w 2019 r. - 23 775,4 tys. zł, w 2020 r. - 23 396,8 tys. zł.

⁷⁹ W 2018 r. - 14 159,3 tys. zł, w 2019 r. - 14 601,6 tys. zł, w 2020 r. - 14 843,5 tys. zł.

⁸⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.

- informowała Gminę o wzroście wykonywanej pracy przewozowej, tj. według wycień w 2020 r. Spółka miała wykonać o 926 tys. pociągokilometrów⁸¹ więcej w porównaniu do 2015 r.⁸² - bez wzrostu wynagrodzenia rocznego z tego tytułu; według stanu na 30 czerwca 2020 r. koszt jednostkowy wykonania jednego pckm wynosił 16,89 zł; wykonanie w ciągu roku dodatkowych 926 tys. pckm może generować w Spółce roczne koszty w wysokości 15 640 tys. zł.

(akta kontroli str. 87-90, 1028-1279)

Sytuacja finansowa Spółki była bezpośrednio uzależniona od budżetu Gminy i środków przeznaczonych na finansowanie komunikacji tramwajowej. W latach 2018-2020 Spółka wykonywała zadania przewozowe zgodnie z umową o świadczenie publicznych usług przewozowych w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w ramach komunikacji tramwajowej w latach 2014-2026, zawartą na okres od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2026 r.⁸³

Zgodnie z ww. umową roczna liczba pckm w każdym roku badanego okresu wynosiła początkowo 6 607 602. W 2020 r. na podstawie aneksu nr 9 z 16 grudnia 2019 r. do umowy przewozowej roczna liczba pckm zmniejszyła się do 6 543 751. Zgodnie z planem liczba pckm według rozkładów jazdy wynosiła w 2018 r. - 6 441 830,75; w 2019 r. - 6 407 596,28; w 2020 r. - 5 746 765,01. Ogółem liczba wykonanych pckm liniowych wynosiła w 2018 r. - 6 420 402,24 (99,67% planu); w 2019 r. - 6 377 826,79 (99,54%); w 2020 r. - 5 729 107,75 (99,69%). Liczba niewykonanych pckm wynosiła w 2018 r. - 21 428,51; w 2019 r. - 29 769,49; w 2020 r. - 17 657,26. Liczba pckm utraconych wskutek robót budowlanych⁸⁴ w 2018 r. - 55 582,34; w 2019 r. - 68 624,81; w 2020 r. - 579 236,34.

(akta kontroli str. 1280-1384)

W związku z umową przewozową Spółka otrzymała od Gminy wynagrodzenie za świadczenie publicznych usług przewozowych w wysokości:

- w 2018 r. - 80 063,5 tys. zł netto; kwota wynagrodzenia była niższa o 14 860,1 tys. zł netto w porównaniu do maksymalnej możliwej do uzyskania w 2018 r. kwoty wynagrodzenia za świadczone usługi przewozowe; maksymalna wysokość rekompensaty⁸⁵ według wycień Spółki wynosiła 94 923,7 tys. zł; według oceny i weryfikacji przez biegłego rewidenta⁸⁶ prawidłowości sporządzonego przez Spółkę wycienia R_{max} wartość ta wynosiła 95 298,1 tys. zł; różnica (niedopłata) z uwzględnieniem rozsądnego zysku⁸⁷ wynosiła 15 234,6 tys. zł, bez uwzględnienia rozsądnego zysku - 6 167,3 tys. zł;
- w 2019 r. - 83 363,9 tys. zł netto; kwota wynagrodzenia była niższa o 21 258,3 tys. zł netto w porównaniu do maksymalnej możliwej do uzyskania w 2019 r. kwoty wynagrodzenia za świadczone usługi przewozowe; R_{max} według wycień Spółki wynosiła 104 622,3 tys. zł; według oceny i weryfikacji przez biegłego rewidenta prawidłowości sporządzonego przez Spółkę wycienia R_{max} wartość ta wynosiła 105 356 tys. zł; różnica (niedopłata) z uwzględnieniem

⁸¹ Dalej: pckm.

⁸² Ze względu na uruchomienie Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju.

⁸³ Dalej: umowa przewozowa; aneksami zmieniano kwotę netto wynagrodzenia za świadczenie zadań przewozowych w latach 2018-2020: aneksem nr 7 z 21 grudnia 2017 r. z 82 000 tys. zł na 80 074,9 tys. zł; aneksem nr 8 z 21 listopada 2019 r. z 83 000 tys. zł na 83 422 tys. zł; aneksem nr 9 z 16 grudnia 2019 r. z 83 000 tys. zł na 81 611,1 tys. zł.

⁸⁴ Płatnych 100% przez Miasto na podstawie umowy przewozowej.

⁸⁵ Dalej: R_{max}

⁸⁶ W „Sprawozdaniach biegłego rewidenta z weryfikacji wysokości rekompensaty wycionej przez Spółkę (...) za realizację zadań przewozowych w roku (...)”; dalej: sprawozdania.

⁸⁷ Przez rozsądny zysk rozumie się stopę zwrotu z kapitału własnego i zgodnie z wytycznymi w zakresie zasad dofinansowania ze środków Unii Europejskiej, maksymalna wartość kalkulowana będzie według następującego wzoru $Z = 6\% \times K$, gdzie K – kapitał własny.

rozsądnego zysku wynosiła 21 992,1 tys. zł, bez uwzględnienia rozsądnego zysku - 12 445,3 tys. zł;

- w 2020 r. - 81 598,7 tys. zł netto; kwota wynagrodzenia była niższa o 22 751,8 tys. zł netto w porównaniu do maksymalnej możliwej do uzyskania w 2020 r. kwoty wynagrodzenia za świadczone usługi przewozowe; R_{max} według wyliczeń Spółki wynosiła 104 350,6 tys. zł; według stanu na dzień zakończenia kontroli, tj. 17 maja 2021 r., biegły rewident nie przeprowadził oceny i weryfikacji prawidłowości sporządzonego przez Spółkę wyliczenia R_{max} za 2020 r.

Różnica pomiędzy kosztami świadczenia usług publicznych a kwotą otrzymanego wynagrodzenia (bez rozsądnego zysku) za lata 2018-2019 wynosiła 18 612,6 tys. zł, z uwzględnieniem rozsądnego zysku wynosiła 37 226,7 tys. zł.

Zgodnie z umową przewozową (§ 33), Spółka miała prawo do rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w ramach komunikacji tramwajowej w następujących formach:

- wynagrodzenia miesięcznego za wykonane zadania przewozowe,
- wynagrodzenia za usługi świadczone w ramach działalności dodatkowej,
- podwyższenia kapitału zakładowego w formie pieniężnej lub poprzez wniesienie na ten kapitał wkładów niepieniężnych, w szczególności w postaci nieruchomości, tramwajów i innych ruchomości,
- dopłat wspólnika, czyli Gminy, w wysokości nieprzekraczającej dziesięciokrotnej wysokości udziałów,
- współfinansowania wydatków bieżących oraz inwestycji ze środków unijnych,
- odpłatnego i nieodpłatnego korzystania ze składników majątkowych Gminy, w związku ze świadczeniem przez Spółkę usług publicznych.

Spółka corocznie przekazywała Gminie rozliczenia otrzymanego wynagrodzenia ze wskazaniem obliczonej wartości R_{max} (i wykazywała kwotę rozsądnego zysku) na podstawie § 36 umowy przewozowej, tj. w celu dokonania weryfikacji wysokości rekompensaty. Ocena i weryfikacja przez biegłego rewidenta prawidłowości sporządzonego przez Spółkę wyliczenia R_{max} odbywała się, zgodnie z umową przewozową, na zlecenie Gminy.

Zarząd Spółki nie występował do Gminy z wnioskami o wypłatę rekompensaty (z uwzględnieniem kwoty rozsądnego zysku) na podstawie art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym⁸⁸.

W latach 2018-2019 Spółka została dokapitalizowana przez Gminę na kwotę 23 920 tys. zł, z tego: w 2018 r. - 9 500 tys. zł⁸⁹, w 2019 r. - 14 420 tys. zł⁹⁰. W 2020 r. Spółka została dokapitalizowana kwotą 10 000 tys. zł⁹¹.

Prezes wyjaśnił: Co do zasady darowizny Spółki w latach 2018-2020 dokonane zostały bez zawierania umów w formie pisemnej.(...) Powodem odstąpienia od zawierania tych umów na piśmie było uniknięcie konieczności składania przez Spółkę oświadczeń o dokonaniu darowizny w formie aktu notarialnego lub też w ogóle zawierania tych umów w formie aktu notarialnego, co związane jest zarówno z koniecznością poniesienia kosztów notarialnych, jak i też wydłużeniem i

⁸⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1944 ze zm.; dalej: ustawa o publicznym transporcie zbiorowym. Umowa przewozowa nie przewidywała możliwości i trybu występowania z takim wnioskiem.

⁸⁹ Na potrzeby inwestycyjne Spółki (w 100% na dofinansowanie zadania pn. Zakup i montaż tramwajów oraz modernizacja tramwajów).

⁹⁰ W tym: 5 600 tys. zł - na potrzeby inwestycyjne Spółki (w 100% na dofinansowanie zadania pn. Zakup i montaż tramwajów oraz modernizacja tramwajów); 8 820 tys. zł na potrzeby inwestycyjne Spółki (w 100% na zakup i montaż 2 tramwajów dwukierunkowych częściowo niskopodłogowych oraz zakup i wdrożenie systemu informacji pasażerskiej w tramwajach).

⁹¹ W tym: 4 000 tys. zł - na potrzeby inwestycyjne Spółki (w 100% na zakup 4. dwukierunkowych tramwajów częściowo niskopodłogowych); 6 000 tys. zł - na potrzeby inwestycyjne Spółki (w 100% na modernizację 12 wózków w 4 tramwajach 120NaS).

sformalizowaniem procedury wsparcia obdarowanego. Zgodnie bowiem z przepisem art. 890 Kodeksu cywilnego, oświadczenie darczyńcy o dokonaniu darowizny powinno być złożone w formie aktu notarialnego, jednakże umowa darowizny zawarta bez zachowania tej formy staje się ważna, jeżeli przyrzeczone świadczenie zostało spełnione. Aby uniknąć konieczności zachowania formy aktu notarialnego, darowizny dokonywane były na wniosek darczyńcy a środki pieniężne przekazywane były przelewem bankowym, stanowiącym spełnienie świadczenia.(...) Kontrolowany wskazuje również, że obowiązujące przepisy nie nakładają na darczyńcę obowiązku wskazania konkretnego celu, na jaki miałyby być przeznaczona darowizna, a obdarowany nie ma obowiązku wykazywania, w jaki sposób wykorzystał otrzymane środki. Zaufanie społeczne do instytucji wspieranych, znanych w Szczecinie i działających na rzecz mieszkańców, w ocenie Spółki jest wystarczającą gwarancją rzetelnego wydatkowania darowanych środków na cele statutowe tych organizacji, zgodnie z aktualnymi potrzebami. Natomiast w przypadku darowizn Spółki, co do których obdarowany wnioskował o wsparcie konkretnego celu, Spółka uzyskała w każdym przypadku dokumenty potwierdzające wydatkowanie darowanych środków na cel, na jaki zostały przekazane. Dodatkowo kontrolowany wskazuje, że wobec: 1) znikomego zakresu tej działalności, w stosunku do osiąganych przez Spółkę przychodów i kosztów jej działalności; 2) niewiązania udzielanego wsparcia z żadną strategią marketingową; 3) udzielania wsparcia jedynie znanym w Szczecinie i działającym na terenie miasta lokalnym instytucjom i inicjatywom na rzecz mieszkańców, w szczególności ukierunkowanym na popularyzację sportu nieprofesjonalnego wśród dzieci i młodzieży Szczecina, działalność proedukacyjną, prozdrowotną i prospołeczną, 4) podejmowania decyzji o udzieleniu wsparcia przez jednoosobowy zarząd Spółki, bez konieczności podejmowania uchwał organu kolegialnego, brak jest podstaw i potrzeby wprowadzenia takich procedur.

(...) Zarząd Spółki nie ma kwoty z góry wyznaczonej (w planie finansowym) do rozdysponowania pomiędzy instytucje wnioskujące o darowiznę i udziela wsparcia w zależności od możliwości finansowych Spółki. Działalność charytatywna Spółki ma charakter znikomy i odformalizowany (...)

Istotą stosunku prawnego jakim jest darowizna jest osiągnięcie wymiernych korzyści po stronie obdarowanego a nie darczyńcy (art. 888 § 1 Kodeksu cywilnego – przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku). Spółka dokonując darowizn nie kieruje się chęcią osiągnięcia z tego tytułu wymiernych korzyści, w związku z czym nie dokonuje analiz w zakresie określenia wymiernych efektów, które taka forma wsparcia miałyby przynieść. Dokonywane darowizny mają na celu niesienie pomocy potrzebującym, w sposób bezinteresowny i filantropijny. Płynące z dokonania darowizn korzyści mają wymiar moralny i satysfakcjonujący na skutek możliwości kontynuowania przez wspierane podmioty prowadzonej działalności i obserwowania efektów ich rozwoju, a co za tym idzie zadowolenia mieszkańców. Dokonywanie darowizn wpływa też na budowę pozytywnego wizerunku Spółki. (...) Wspierane podmioty działają non profit na rzecz rozwoju miasta i jego mieszkańców. W szczególności w ocenie kontrolowanego na wsparcie zasługują podmioty funkcjonujące w dzielnicach przemysłowych, na terenach postoczniovych i wymagających stymulacji (Federacyjna Akademia Piłkarska Hutnik Szczecin, Klub Sportowy Świt Szczecin, Klub Sportowy Stal Szczecin), których działalność pozwala na wyrównanie szans szkoleniowych i rozwojowych dzieci i młodzieży pochodzących z dzielnic i osiedli północnych Szczecina (Stołczyn, Skolwin, Drzetowo–Grabowo, Niebuszewo–Bolinko). (...) Podobnie również wsparcie Domu Kultury „Słowianin” ukierunkowane jest na pomoc osobom potrzebującym, a dokładnie na dofinansowanie zakupu prezentów mikołajkowych przeznaczonych

dla dzieci potrzebujących wsparcia materialnego. Bez wsparcia, na które decyduje się Spółka rozwój takich lokalnych inicjatyw byłby znacznie utrudniony i ograniczony. (...) Wysokość dokonanych darowizn nie wpływa na zdolność finansową Spółki. Spółka co roku realizuje przyjęte założenia, plany finansowe i cele zarządcze, wywiązując się z wykonywania zadania własnego Gminy Miasto Szczecin, jako swojego priorytetowego założenia, leżącego u podstaw jej funkcjonowania.
(akta kontroli str. 1274-1278, 1385-1434, 1607, 1610-1612, 1616, 1618-1619, 1620-1648, 1658-1660, 1661-1666)

2.5. NZW dwoma uchwałami⁹² określiło zasady kształtowania wynagrodzeń członków RN Spółki w latach 2018-2020. Ustalone miesięczne wynagrodzenia przysługujące członkom RN nie przekraczały iloczynu podstawy wymiaru oraz mnożnika, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt. 4 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach⁹³.
(akta kontroli str. 285-288, 1447, 1450, 1460-1505)

W latach 2018-2020 wszyscy kandydaci⁹⁴ na członków RN złożyli, stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, oświadczenia o przyjęciu obowiązku kształtowania w Spółce wynagrodzeń członków organu zarządzającego.
(akta kontroli str. 1435-1437)

NZW uchwałami⁹⁵ określiło zasady kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu w latach 2018-2020 i RN powierzyło ich wykonanie. Wynagrodzenie całkowite jednoosobowego Zarządu składało się z części stałej i części zmiennej. Część stała była ustalona z uwzględnieniem skali działalności spółki, w sposób określony w art. 4 ust. 2 pkt 4 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Część ta stanowiła wynagrodzenie miesięczne podstawowe. Zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach część zmienna wynagrodzenia, stanowiąca wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy spółki, była uzależniona od poziomu realizacji celów zarządczych.

(akta kontroli str. 301-330)

RN Spółki po stwierdzeniu stopnia realizacji wyznaczonych celów zarządczych na dany rok ustalała wysokość należnego Prezesowi Zarządu wynagrodzenia zmiennego⁹⁶. Wynagrodzenie zmienne ustalono jako iloczyn: ustalonej wartości wynagrodzenia zmiennego wynoszącej 15%, rocznego wynagrodzenia stałego oraz stopnia realizacji celów zarządczych. W latach 2018-2020 wynagrodzenie całkowite Prezesa zostało wypłacone zgodnie z wymogami ww. przepisów prawa⁹⁷.
(akta kontroli str. 345-346, 364-385, 1448-1449, 1451-1459)

Zgodnie z umową o świadczenie usług zarządzania na czas pełnienia funkcji z 30 czerwca 2017 r. Prezesowi udostępniono do korzystania w zakresie niezbędnym do wykonywania usług urządzenia techniczne oraz inne zasoby stanowiące mienie Spółki, w tym: pomieszczenia biurowe wraz z wyposażeniem;

⁹² Uchwały NZW nr: 6/2017 z 12 maja 2017 r. i 29/2018 z 21 grudnia 2018 r.

⁹³ Z uwzględnieniem przepisów ustaw o budżetach, tj. art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz. U. poz. 278), art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 (Dz. U. poz. 2435 ze zm.) oraz art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz.U. poz. 2371, ze zm.), według których w latach 2018-2020 podstawę wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

⁹⁴ Sześć osób.

⁹⁵ Uchwały NZW: nr 19/2017 z 27 czerwca 2017 r. i nr 26/2018 z 18 czerwca 2018 r. określające maksymalną kwotę wynagrodzenia stałego; nr 7/2018 z 16 kwietnia 2018 r., nr 1/2019 z 13 marca 2019 r., nr 1/2020 z 17 marca 2020 r. określające cele zarządcze, od stopnia realizacji których zależało wynagrodzenie zmienne.

⁹⁶ Uchwały RN: nr 12/2019 z 16 kwietnia 2019 r., nr 12/2020 z 10 kwietnia 2020 r.

⁹⁷ Z uwzględnieniem ww. przepisów ustaw o budżetach.

telefon komórkowy z kartą SIM; komputer przenośny wraz z oprogramowaniem, stacją dokującą, monitorem LCD i drukarką laserową oraz niezbędnym dodatkowym wyposażeniem; tablet wraz z kartą SIM; router wraz z kartą SIM. Zgodnie z umową o korzystanie z samochodu służbowego z 30 czerwca 2017 r. Spółka powierzyła Prezesowi z obowiązkiem zwrotu samochód służbowy marki ford focus. Dla celów służbowych ustalono Prezesowi miesięczny limit kilometrów⁹⁸ w wysokości 2,5 tys. Limit km ulegał automatycznemu zwiększeniu w danym miesiącu, po przedstawieniu przez Prezesa dokumentu lub oświadczenia stwierdzającego odbycie podróży służbowej przedmiotowym samochodem dłuższej niż 100 km. Limit ulegał wówczas zwiększeniu o faktyczną liczbę przejechanych km związaną z tym wyjazdem. W przypadku nieświadczania przez Prezesa usług z powodu choroby, przerwy itp., limit miesięczny ulegał proporcjonalnemu zmniejszeniu w wymiarze $\frac{1}{30}$ za każdy dzień nieobecności.

(akta kontroli str. 1506-1523)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W toku realizacji umowy⁹⁹ na stałą obsługę prawną nie potwierdzano liczby godzin świadczenia usługi, co było niezgodne z wymogiem określonym w § 3 ust. 3 umowy, zgodnie z którym na koniec każdego miesiąca kalendarzowego strony miały pisemnie potwierdzić liczbę godzin świadczenia usługi w danym miesiącu. Za wykonanie usług w latach 2019-2020 Spółka wypłaciła wynagrodzenia w kwocie 221 892 tys. zł, mimo nieprzedłożenia przez zleceniobiorcę do żadnego z rachunków pisemnej informacji o liczbie godzin ich wykonania. W toku realizacji umowy nie dokonano zmian jej warunków określonych w ww. § 3 ust. 3.

(akta kontroli str. 488-494)

Prezes wyjaśnił: (...) *Zamiarem kontrolowanego było zapewnienie obsługi prawnej przez dwóch radców, w określonym wymiarze godzin tygodniowo. Obecność radców prawnych w lokalu kontrolowanego zorganizowana jest w taki sposób, aby łącznie były to cztery dni w tygodniu, przy czym wymagany jest jeden dzień wspólnego dyżuru celem przekazania sobie informacji o bieżących sprawach oraz omówienia spraw i problemów wspólnie załatwianych spraw. Charakter świadczonej usługi związany jest z osobistym stawiennictwem radcy prawnego w lokalu kontrolowanego w celu pozostawania do jego dyspozycji, przy czym z punktu widzenia kontrolowanego istotne jest to, aby odpowiadały one jego realnym potrzebom, które również podlegają pewnej dynamice, w zależności od natężenia pracy. Z tego względu dni i godziny dyżurów radców mogą ulegać incydentalnym, jednorazowym zmianom.*

(...) *Wobec uznania, że radca prawny B.D. nie spełnia wymogów definicji „świadczącego usługi” zawartej w art. 1 pkt 1b lit. a ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zaprzestano potwierdzania liczby godzin świadczenia usługi w danym miesiącu. Wymóg potwierdzania liczby godzin świadczenia usług przez radców prawnych został wprowadzony do umów obowiązujących od dnia 1 stycznia 2017 r., zawartych w grudniu 2016 r. w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. z 2016 r., poz. 1265). Zgodnie z obowiązującymi od 1 stycznia 2017 r. przepisami art. 8a ust. 1 i art. 8b ust. 1 tej ustawy – w przypadku umów, o świadczenie usług (art. 750 Kodeksu cywilnego), wykonywanych przez*

⁹⁸ Dalej: km.

⁹⁹ Nr 612/TS/DZ/25/2018 z 28 grudnia 2018 r.

świadczącego usługi, wysokość wynagrodzenia powinna być ustalona w umowie w taki sposób, aby wysokość wynagrodzenia za każdą godzinę wykonania zlecenia lub świadczenia usług nie była niższa niż wysokość minimalnej stawki godzinowej ustalonej zgodnie z art. 2 ust. 3a, 3b i 5 tej ustawy, a strony w umowie określają sposób potwierdzania liczby godzin wykonania zlecenia lub świadczenia usług. Wskazane przepisy mają jednak zastosowanie, jeżeli świadczący usługi odpowiada definicji zawartej w art. 1 pkt 1b lit. a ustawy (...). Mając na uwadze powyższe przepisy, w początkowym okresie ich obowiązywania na koniec każdego miesiąca kalendarzowego sporządzane były przez radców prawnych potwierdzenia liczby godzin świadczenia usług. Wobec ugruntowania się stanowiska, że wyłączone jest stosowanie przepisów ustawy o minimalnym wynagrodzeniu w sytuacji, gdy świadczący usługi radca prawny zawrze jakąkolwiek umowę ze zleceniobiorcą zaprzestano potwierdzania liczby godzin świadczenia usług w danym miesiącu. Aktualnie zawarte umowy z radcami prawnymi nie zawierają postanowień o potwierdzaniu liczby godzin świadczenia usług.

(akta kontroli str. 1607, 1609-1610)

NIK nie podważa faktu wykonania usług będących przedmiotem umowy ani nie kwestionuje wysokości wynagrodzenia.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka udzielała zamówień publicznych zgodnie z przepisami Pzp i wewnętrznymi procedurami. Prawidłowo realizowała zadania związane z gospodarowaniem i ochroną mienia, w tym zadania remontowe i inwestycyjne. Spółka podejmowała działania w związku z pogarszającą się sytuacją ekonomiczno-finansową. Utrzymywanie w okresie objętych kontrola nieruchomości położonej w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 7 przyniosło Spółce straty w wysokości 87,5 tys. zł, co jednak wynikało z okoliczności o charakterze obiektywnym. W przypadku jednej umowy na stałą obsługę prawną z 2018 r., niezgodnie z jej warunkami, nie potwierdzano pisemnie liczby godzin świadczenia usługi.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek: Dokumentowanie realizacji zleconych usług w sposób umożliwiający weryfikację spełnienia warunków ustalonych w umowach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 14 czerwca 2021 r.

Kontroler
Małgorzata Wejwer
Specjalista kontroli państwowej

...../-/.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis